

DE HÉRAULT (ZUID-FRANKRIJK)

door

Charles Szerkowski

In juni 1992 kampeerden we in de Hérault (een Zuidfrans departement), op een heerlijke plek ergens in de wildernis van het binnenland, en hoewel de omgeving prachtig was en we genoten van de rust en de ruimte, kon ik op een gegeven moment de lokroep van "la Méditerranée" toch niet weerstaan. Die lag niet zo gek ver weg en zo'n buitenkansje kon ik toch niet laten liggen, want het verzamelen van mariene mollusken heeft nog steeds mijn voorkeur, hoewel ik steeds meer belangstelling begin te krijgen voor zoetwatermollusken en landslakken. Het hele gebeuren vond alweer zo'n vijf jaar geleden plaats, maar het verslagje dat ik al geruime tijd (2 á 2.5 jaar, misschien nog wel langer, oh schande!) op de plank had liggen leek me toch wel de moeite waard.

Het Bassin de Thau, een groot "étang" of kustmeer met slechts een zeer smalle verbinding naar zee toe en daar verder van gescheiden door een brede strandwal, was het dichtst bij. Bovendien zou hier *Parvicardium siculum* zijn te vinden, een soort die in mijn collectie nog ontbrak. Het Bassin ligt iets ten zuidwesten van de stad Montpellier (een bezoekje waard!). Het water was erg rustig en de wiergroei enorm. Langs de oevers van het Bassin worden hier en daar op uitgebreide schaal oesters, *Crassostrea gigas* (*C. angulata*?/ de discussie betreffende de Europese *Crassostrea*-soorten laat ik hier verder buiten beschouwing), gekweekt. Van een redelijk aantal soorten zijn hier op een aantal plekken gemakkelijk lege schelpen te verzamelen. Ik weet niet of dat ook geldt voor levende dieren; daar ben ik hier niet naar op zoek geweest. Ik probeer me meestal te beperken tot het verzamelen van lege schelpen, hetgeen helaas niet altijd mogelijk is.

Hierna volgt een korte beschrijving van de plekken waar ik langs de oevers van het Bassin de Thau aan het verzamelen ben geweest. Per vindplaats geef ik een bijbehorende soortenlijst. Ik ben namelijk van mening dat behoorlijk wat NMV-leden wél in soortenlijsten zijn geïnteresseerd (toch?). De tweekleppigen betreffen doubletten, tenzij anders vermeld (losse klep/kleppen = kl). Mijn verslag eindigt met een kort stukje over landslakken en zoetwatermollusken. Het gaat hier slechts om een beperkt aantal soorten. De oorzaak hiervan is onder meer gelegen in het feit dat het vaak een stuk moeilijker is lege exemplaren te vinden.

Het eerste strand dat we bezochten was het badstrand van Mèze. Dit wordt keurig schoon gehouden. Veel schelpen lagen er niet.

Gevonden soorten:

Cerithium vulgatum
Cyclope neritea

Nassarius corniculus
Parvicardium siculum (kl)

Aan de zuidkant van Mèze ligt net buiten de bebouwde kom een ruime parkeerplaats aan het water. Hier bevindt zich een strandje waar ten tijde van ons bezoek nogal wat "rommel" lag, veel dood wier met daartussen de nodige schelpen. Hierin zat voor het merendeel tamelijk groot materiaal, maar ook wel klein spul. Ik heb dus ook maar wat rommel meegenomen om het later uit te zoeken.

Gevonden soorten:

Gibbula adansonii
Jujubinus exasperatus
Monodonta articulata
Tricolia tenuis
Peringia salinasi
Truncatella subcylindrica
Rissoa labiosa
Rissoa lineolata
Rissoa ventricosa
Bittium reticulatum
Cerithium vulgatum
Calyptrea chinensis
Ocenebrina edwardsi
Cyclope neritea
Nassarius corniculus
Nassarius incrassatus
Nassarius reticulatus
Haminoea hydatis
Pelseneeria minor
Odostomia conoidea

Modiolus adriaticus
Musculus discors
Mytilaster solidus
Mytilus edulis
Musculista senhousia
Chlamys glabra
Anomia ephippium (kl)
Neopycnodonte cochlear (kl)
Loripes lucinalis
Acanthocardia paucicostata (kl)
Cerastoderma glaucum
Parvicardium siculum
Gastrana fragilis
Abra segmentum
Tapes decussatus
Petricola lithophaga
Pholas dactylus (kl)
Otala punctata (landslak)
Paracentrotus lividus (zee-
 ègelskeletjes)

Le Mourre-Blanc, het 'village conchyliologique' ('schelpen of 'schaaldierendorp'), is het centrum van de oesterkwekerij rond het Bassin. Hier lagen her en der stapels oesters en er stonden veel containers vol oesters. Op één van die stapels oesters trof ik twee verse lege exemplaren van *Hexaplex trunculus* aan. In de containers zaten tussen de oesters opvallend veel zeeëgeltjes (*Paracentrotus lividus*), die helaas in de zon hadden liggen rotten en maar moeilijk waren te reinigen. De oevers van het Bassin bestaan hier uit een soort kades, waarop vissershutjes staan met daaromheen het nodige visgerei. Het water reikt bijna tot aan de kades. Her en der bevinden zich ministrandjes.

Gevonden soorten

Fissurella nubecula
Hexaplex trunculus
Ocenebra erinaceus
Chlamys bruei (kl)
Chlamys varia

Anomia ephippium
Crassostrea gigas (angulata?)
Corbula gibba (kl)
Helix melanostoma (landslak)

Bij het plaatsje Marseillan lagen langs de oevers van het Bassin nauwelijks schelpen, maar tussen de aangespoelde rommel vond ik alweer *Otala punctata*. Op het Plage de la Corniche, een 'echt' strand gelegen langs de strandwal aan de zeezijde van het Bassin de Thau, lagen ook niet veel schelpen. Zonaanbidders te over, dat wel. Wat zal het hier in het toeristische hoogseizoen een kermis zijn!

Gevonden soorten:

Vermetus spec.
Glycymeris insubrica (kl)

Acanthocardia tuberculata (kl)
Chamelea gallina (kl)

Landslakken en zoetwatermollusken

In het binnenland, in de buurt van "onze" camping bij Cantagrils, heb ik ook een aantal soorten landslakken leeg aangetroffen.

Gevonden soorten

Pomatias elegans
Rumina decollata
Zonites algirus
Trochoidea elegans

Cochlicella acuta
Theba pisana
Otala punctata
Helix aspersa

Tot slot de zoetwatermollusken. Slechts een paar soorten. In de Verdus, een zeer ondiep, helder (bron?) beekje dat dwars door het prachtige abdijdorpje St. Guilhem-le-Désert stroomt, ontdekte ik ontelbare zoetwaterrietten, *Theodoxus fluviatilis* (?). Ze zaten werkelijk overal: op de zanderige bodem, op waterplanten, stenen, kade- en brugmuurtjes. Inconsequent als ik nu eenmaal ben heb ik me hier wèl bezondigd aan het verzamelen van een aantal levende exemplaren (schuldgevoelens en wroeging!), want lege schelpjes kon ik zo gauw niet vinden. Bovendien weken enkele exemplaren qua kleur/tekening enigszins af van de tot nu toe door mij verzamelde *T. fluviatilis*: wit of geel van kleur met een bijna zwarte vlekjes- en soms zigzagtekening (min of meer à la *T. danubialis*). Verder vond ik hier nog een aantal minuscule slakjes, die ik maar heb gedetermineerd als *Potamopyrgus antipodarum* (op het etiket in mijn collectie staat nog steeds *P. jenkinsi*). Het zou hier echter ook heel goed om een *Bythinella*- of *Bythiospeum*-soort kunnen gaan. Gezien de biotoop behoort dat zeker tot de mogelijkheden. We hebben hier echter zeker niet met de gemakkelijkst te determineren familie te maken (*Hydrobiidae*) en ik ben er dan ook nog steeds niet uit. Voor zover ik destijds heb kunnen nagaan leefden de diertjes op waterplanten en stenen. Jammer genoeg moesten we al snel weer verder; we wilden ook de abdijs nog gaan bekijken. Daarvoor waren we per slot van rekening hier naar toe gekomen.

In de Vis, een riviertje dat voor een groot deel door een indrukwekkende kloof (Gorges de la Vis) stroomt, vond ik nog een aantal lege *Ancylus fluviatilis* en één huisje van *Potamopyrgus antipodarum* (?). In het water trof ik hier ook nog wat lege landslakken aan, te weten *Pomatias elegans* en *Cochlostoma patulum*.

Summary

In June 1992, the author stayed a few weeks in the Hérault (a department in the South of France). He made a shell collecting trip to the Bassin de Thau, a coastal lake. He also collected some snails and a few freshwater molluscs.

Literatuur

- d' Angelo, G. & Gargiullo, S., 1978. Guida alle conchiglie mediterranee. Milano.
- Glöer, P., Meier-Brook, C. & Ostermann, O., 1992. Süßwassermollusken. Hamburg.
- Kerney, M.P. & Cameron, R.A.D., 1980. Elseviers slakengids. Amsterdam/Brussel.
- Pfleger, V. & Chatfield, J., 1988. A guide to snails of Britain and Europe. London.
- Nordsieck, F., 1968. Die europäischen Meeres-Gehäuseschnecken. Stuttgart
- Nordsieck, F., 1969. Die europäischen Meeresmuscheln. Stuttgart
- Nordsieck, F., 1982. Die europäischen Meeres-Gehäuseschnecken. 2. Auflage. Stuttgart/New York
- Poppe, G.T. & Goto, Y., 1991. European seashells. Vol. I. Wiesbaden
- Poppe, G.T. & Goto, Y., 1993. European seashells. Vol. II. Wiesbaden

Adres van de schrijver:
Hiddemaheerd 146
9737 JJ Groningen
0505422450